

Skole- og praktikopgaver

Social- og sundhedshjælperuddannelsen

Gældende for elever der er startet på uddannelsen efter august 2020

Indholdsfortegnelse

SKOLE- OG PRAKTIKOPGAVER, SOCIAL- OG SUNDHEDSHJÆLPERUDDANNELSEN.....	3
SKOLE- OG PRAKTIKOPGAVE - PRAKTIK 1: BORGERENS LIVSHISTORIE	4
SKOLE- OG PRAKTIKOPGAVE – PRAKTIK 2: IGANGSÆTTE EN AKTIVITET.....	7
SKOLE- OG PRAKTIKOPGAVE - PRAKTIK 3: DE 12 SYGEPLEJEFAGLIGE PROBLEMMOMRÅDER OG SYGEPLEJEPROCESSEN	9

Skole- og praktikopgaver, Social- og sundhedshjælperuddannelsen

Formålet med skole- og praktikopgaven

Formålet med skole- og praktikopgaverne er at skabe sammenhæng mellem elevens forløb på skolen og i praktikken. Erfaringer fra praksis skal inddrages i skoleforløbene, og teorien skal bruges i praksis.

Eleven skal udarbejde skole- praktikopgaverne, da de er et led i at nå praktikmålene. Ved at arbejde med skole- og praktikopgaverne udvikler eleven gradvist sin rolle og fagidentitet som social- og sundhedshjælper. Ligeledes får eleven mere og mere fokus på en social- og sundhedshjælperens kerneopgaver.

Gennem skole- og praktikopgaven trænes eleven progressivt i at observere, bearbejde og formidle deres fund. Dermed medvirker eleven med forslag til at kvalificere borger/patient forløb.

Der arbejdes med følgende skole- og praktikopgaver på social- og sundhedshjælper uddannelsen:

Praktikperiode	Skole- og praktikopgave
Praktikperiode 1	Skole- og praktikopgave 1: Borgerens livshistorie
Praktikperiode 2	Skole- og praktikopgave 2: Igangsætte en aktivitet
Praktikperiode 3	Skole- og praktikopgave 3: De "12 sygeplejefaglige problemområder" og sygeplejeprocessen

Skole- og praktikopgave - Praktik 1: Borgerens livshistorie

I skole- og praktikopgave 1 skal eleven arbejde med nedenstående udvalgte dele af de 12 sygeplejefaglige problemområder. Eleven skal lave en dataindsamling via en udvalgt borgers livshistorie. Formålet med dataindsamlingen er, at eleven øver sig i at observere og dokumentere. Det skriftlige produkt skal være minimum en side og maksimalt to sider.

Udvalgte elementer fra de 12 sygeplejefaglige problemområder	
1. Funktionsnedsættelse	Handler om de problemer, borgeren kan have med at klare sig selv i det daglige liv, herunder daglige aktiviteter. Fx hvordan får borgeren dagen til at gå? Hvad med den daglige husførelse? Indkøb? Rengøring? Hygiejne?
2. Bevægeapparatet	Handler om balanceproblemer, Behov for træning og evt. faldtendens. Fx: Kan borgeren komme omkring i sin bolig? Komme ud af boligen? Er der problemer med at komme i seng? Ud af sengen? Skal borger have hjælp til at ændre stilling i sengen?
6. Psykosociale forhold	Handler om problemer med at være sammen med andre, fx familie og venner, ensomhed. Problemer med at håndtere følelser, fx utryghed, vrede, sorg, glæde. Psykiske og psykiatriske symptomer, fx hallucinationer, orientering i rum, tid og personlig data. Problemer med misbrug, fx alkohol og medicin.

Eleven skal gennem dialog med praktikvejleder, kollegaer samt interview af en ældre borger klarlægge borgerens funktionsnedsættelse, problemer med bevægeapparatet samt livshistorie.

I forbindelse med afdækningen af borgerens livshistorie tages afsæt i én af nedenstående metoder.

Metoder til afdækning af borgerens livshistorie

Når du som social- og sundhedshjælper skal arbejde med livshistorien hos en borger, er der forskellige metoder, som du kan bruge. Det er vigtigt, at du overvejer borgerens kognitive funktioner, inden du går i gang. Eksempelvis er borgeren dement eller har en anden form for hjerneskade, hvor sprogcenteret er ramt, er det vigtigt at bruge billedsprog.

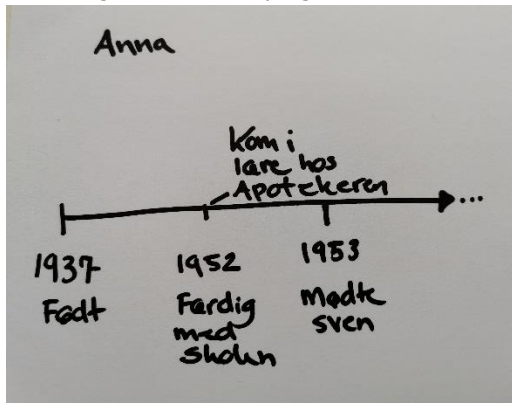
Formålet med at udarbejde en livshistorie er, at du kan udfylde: "6. De psykosociale forhold" i de 12 sygeplejefaglige problemområder. Herved finder du ud af, hvad der er meningsfuldt i borgerens liv og hvem der er en del af borgerens sociale liv. Når du udarbejder livshistorien vil det desuden være med til at danne en relation mellem dig og borgeren. Det er vigtigt, at du præsenterer formålet med livshistorien for borgeren inden du går i gang og at du fortæller, at du har tavshedspligt.

Forskellige former for metoder til at indsamle livshistorien kan være:

1. **Fotografier** fra familiealbummet eller fotografier på væggene. Prøv at kigge dig om i borgerens hjem eller spørg din borger, om I skal kigge i et album sammen. Du kan eksempelvis spørge borgeren om: Hvornår er fotografiet taget? Hvem er der på fotografiet? Hvad laver personerne på fotografiet?

2. **En tidslinje**, er en metode hvor du og borgeren får et kronologisk overblik over borgerens liv. Du skal have et stort stykke papir med blyant og evt. farver. Du kan lade borgeren skrive, hvis borgeren er dement kan det være en god ide at tegne, i stedet for at skrive, de centrale elementer i borgerens liv. Du kan starte med at spørge om hvor borgeren er født, spørge ind til barndomshjemmet, søskende, uddannelse, kæledyr osv.

3. **Et interview**, hvor du sætter dig over for borgeren og får besvaret nogle forberedte spørgsmål. Du kan skrive svarene ned.

Eksempler på spørgsmål til et interview kunne være:

- **Fødested:** Hvor er du født? Hvornår er du født?
- **Forældre:** Hvad hed de? Hvad lavede de?
- **Søskende:** Hvor mange søskende har du? Hvordan lavede I sammen? Hvor bor de henne nu? Hvor tit ses I nu?
- **Familieliv:** Har I fejret jul sammen? Har I traditioner i jeres familie?
- **Særlige venner eller veninder:** Hvad hed de? Hvad lavede I sammen?
- **Skole:** Hvilken skole har du gået på? Kunne du lide at gå i skole?
- **Fritid som barn:** Hvad lavede du i din fritid, hvad havde du af interesser? Havde du pligter som du skulle gøre hjemme? Havde du et arbejde for at tjene til lommepenge?
- **Uddannelse:** Hvilken uddannelse har du?
- **Børn:** Hvor mange børn har du? Hvornår er de født? Hvad hedder de?
- **Ægtefælle:** Hvem er det? Er I gift? Hvornår blev I gift?
- **Arbejdsliv:** Hvor har du arbejdet? Hvornår har du arbejdet der?
- **Hjemmeliv:** Hvad havde du ansvaret for i hjemmet?
- **Fritid og interesser som voksen:** Var der tid til fritidsinteresser? Hvilke? Er du særligt tilknyttet specielle geografiske områder?
- **Personer med særlig betydning:** Hvem har betydet mest for dig i dit liv?
- **Religion:** Er du religiøs? Hvornår betyder det noget for dig?
- **Vigtige vaner:** Har du betydningsfulde vaner ved mad? Hvilke vaner har du omkring hygiejne? Har du vaner inden du skal i seng? Har du vaner om hvornår står du op?

Elevens arbejde skal planlægges ved forventningssamtalen. Ved samtalen aftales det, hvornår opgaver igangsættes og afsluttes, således at eleven får tid til afholdelse af interview mm samt efterbehandling af dataindsamlingen.

Eleven skal fremlægge borgerens livshistorie ved en af de ugentlige samtaler i praktikken. Vejlederen giver praksisnær feedback og feed forward.

Dataindsamling via af borgeren livshistorie uploades i MOODLE.

Elever med ekspert fag laver også nedenstående opgave og uploader ligeledes dette skriftlige produkt i MOODLE.

Opfølgning på skole- og praktikopgaven når eleven starter på skoleperiode 2

Skole- og praktikopgaven, borgerens livshistorie, som er udarbejdet i praktikken, anvendes i et tværfagligt forløb i denne skoleperiode. I tema 2.1 konstruerer eleverne i grupper en case, der arbejdes videre med i de efterfølgende temaer. Casen udarbejdes på baggrund af elevernes dataindsamling om en udvalgt borger fra praktik 1.

Opgave til elev med ekspert fag

Formålet med opgaven til elever på ekspert niveau er, at styrke elevens evne til at arbejde hverdagsrehabiliterende. Eleven skal inddrage hverdagsrehabilitering i arbejdet med borgeren. Ud fra livshistorien og gennem observation af den enkelte borger skal eleven på baggrund af problemstillingerne formulere SMARTE-mål i samarbejde med borgeren.

Et mål er "SMARTE", hvis målet er:

- **S**pecifikt: Hvad er det helt konkret, der er målet?
- **M**ålbart: Hvordan ved vi, at målet er nået?
- **A**cceteret: Er målet meningsfyldt for alle parter?
- **R**ealistisk: Er det muligt at nå målet med den afsatte tid og ressourcer?
- **T**idsafgrænset: Hvornår skal målet være nået?
- **E**valuering: Hvordan gik det? Er målene nået? Er der noget der skal laves om?

Eleven skal skriftligt beskrive og besvare hvert af spørgsmålene i SMARTE-mål og kort evaluere, hvordan indsatsen gik. Det skriftlige produkt på en halv til en hel side fremlægges på skolen.

Skole- og praktikopgave – Praktik 2: Igangsætte en aktivitet

I skole- og praktikopgave 2 skal eleven arbejde med aktivitetsanalysen. Formålet med skole- og praktikopgaven er at øge elevens fokus på rehabilitering og aktiviteter i borgerens hverdagsliv.

Aktiviteter bygger på borgerens livshistorie. Aktiviteter kan inddeles i P-ADL og i I-ADL aktiviteter. P-ADL er en forkortelse for personlige aktiviteter. Det hænger sammen med personlig pleje, tage tøj på, spise, rede sit hår m.m. I-ADL er en forkortelse for instrumentel aktivitet. Det er komplekse hverdagsaktiviteter, som at kommunikere med andre, lave mad, handle ind, administrere sin økonomi, brug af transportmidler med mere. Rehabilitering starter traditionelt med i P-ADL og derefter i I-ADL. Altså mestre borgeren sin P-ADL, så tal med borgeren om borgeren har problemer i sin I-ADL.

Opgaven er en udførelsesopgave, som skal udføres i praktikken med nedenstående teori.

Inden eleven igangsætter en aktivitet skal følgende overvejes:

1. Husk at tage udgangspunkt i borgerens livshistorie for aktiviteten føles meningsfuld.

2. Formulering af mål sammen med borgeren. Hvad vil være meningsfuldt for borgeren at kunne mestre i sit hverdagsliv? Er det en P-ADL eller en I-ADL aktivitet? Gør målet tidsbestemt: Hvornår skal borgeren udføre aktiviteten?

3. Tag højde for at der skal være balance mellem de krav aktiviteten stiller og de ressourcer borgeren har. Du skal vurdere om borgeren kan udføre dele af aktiviteten.
4. Hvilke hjælpemidler har borgeren brug for? Se evt. på www.hmi-basen.dk for inspiration.
5. Evaluere sammen med din borger, hvordan gik aktiviteten?

Eleven kan med fordel læse kapitel 7 i "Sundhedsfremme, forebyggelse og rehabilitering", Forlaget Munksgaard.

Elevens arbejde skal planlægges ved forventningssamtalen. Ved samtalen aftales det, hvornår opgaven igangsættes og afsluttes, således at eleven får tid til at indhente informationer om borgerens livshistorie samt planlægge og igangsætte aktiviteten.

Eleven skal beskrive sine overvejelser omkring valg af aktivitet i forhold til borgerens livshistorie samt afvikling af aktiviteten ved en af de ugentlige samtaler i praktikken. Vejlederen giver praksisnær feedback og feed forward.

Beskrivelse af borgerens livshistorie uploades i MOODLE.

Opfølgning på skole- og praktikopgaven når eleven starter på skoleperiode 3

I første tema på skoleperiode 3 indgår der et tværfagligt forløb der tager udgangspunkt i elevernes indsamlede livshistorie og udarbejdede aktivitetsanalyse. Eleverne konstruerer med udgangspunkt i det medbragte materiale en ny fiktiv borger med en kronisk sygdom.

Skole- og praktikopgave - Praktik 3: De 12 sygeplejefaglige problemområder og sygeplejeprocessen

I skole- og praktikopgave 2 skal eleverne arbejde videre med de 12 sygeplejefaglige problemområder samt inddrage sygeplejeprocessen. Formålet med skole- og praktikopgaven er at styrke elevernes systematiske arbejdsmetoder.

Med udgangspunkt i borger med kroniske sygdomme og tidlig opsporing vælger eleven relevante dele af de 12 sygeplejefaglige problemområder. Udvalget vil afhænge af den borger, eleven vælger at arbejde med i skole- og praktikopgave 2. Eleven skal medtænke ADL-aktiviteter.

Når eleven har indsamlet data behandles disse ved hjælp af sygeplejeprocessens systematik.

Eleven udarbejder et skriftligt produkt. Det skriftlige produkt skal være minimum en side og maksimalt to sider.

De 12 sygeplejefaglige problemområder	
1. Funktionsnedsættelse	Handler om de problemer, borgeren kan have med at klare sig selv i det daglige liv, herunder daglige aktiviteter. Fx hvordan får borgeren dagen til at gå? Hvad med den daglige husførelse? Indkøb? Rengøring? Hygiejne?
2. Bevægeapparatet	Handler om balanceproblemer, Behov for træning og evt. faldtendens. Fx: Kan borgeren komme omkring i sin bolig? Komme ud af boligen? Er der problemer med at komme i seng? Ud af sengen? Skal borger have hjælp til at ændre stilling i sengen?
3. Ernæring	Handler fx om problemer med appetit, spisevaner, under- og overvægt, kvalme, opkastning. Drikker borgeren nok? Eller for meget? Er der ernæringsproblemer pga. sygdom? Fx diabetes? Omfatter også særlig diæt, sondemad, påmindelser mm.
4. Hud og slimhinder	Handler om problemer med hud, slimhinder, hår og negle. Det kan fx være rødme, sår, udslet eller problemer med øjne næse, hals og mund.
5. Kommunikation	Handler om problemer med evnen til at udtrykke behov og oplevelser, gøre sig forståelig og at forstå omverdenen. Er der problemer med at tale? Høre?
6. Psykosociale forhold	Handler om problemer med at være sammen med andre, fx familie og venner, ensomhed. Problemer med at håndtere følelser, fx utryghed, vrede, sorg, glæde. Psykkiske og psykiatriske symptomer, fx hallucinationer, orientering i rum, tid og personlig data. Problemer med misbrug, fx alkohol og medicin.
7. Respiration og cirkulation	Handler om problemer med luftveje og kredsløb. Det kan fx være problemer med luftveje, såsom åndenød og hoste. Problemer med kredsløb, fx dårlig kredsløb, blodtryk, puls, temperatur.
8. Seksualitet	Handler om problemer med seksualitet, ikke kun fysisk sex men også nærhed, bekræftelse, kærlighed og accept. Problemerne kan være samlivsproblemer, forstyrrelser i lysten til sex som følge af sygdom eller medicin.
9. Smerter og sanseindtryk	Handler om problemer med akutte eller kroniske smerter. Fx hovedpunkt, gigtsmerter. Handler også om problemer med ændringer eller tab af sanser, fx syn, hørelse, lugt, smag og følelse.
10. Søvn og hvile	Handler om problemer med søvn og hvile, fx oplevelse af træthed og udmattelse, problemer med at falde i søvn ikke udhvilet efter søvn ændret døgnrytme.
11. Viden og udvikling	Handler om problemer med hukommelse, opfattelser af eget helbred, at forstå sin egen sygdom, behov for at modtage råd, vejledning, information og undervisning.
12. Udskillelse af affaldsstoffer	Handler om problemer med funktioner i urinveje og mave-tarm-system, fx problemer med forstoppelse, diarré og inkontinens

Elevens arbejde skal planlægges ved forventningssamtalen. Ved samtalen aftales det, hvornår opgaver igangsættes og afsluttes, således at eleven får tid til afholdelse af interview mm samt efterbehandling af dataindsamlingen.

Eleven skal fremlægge sine observationer ud fra de 12 sygeplejefaglige problemområder samt sygeplejeprocessen ved en af de ugentlig samtaler i praktikken. Vejlederen giver praksisnær feedback og feed forward.

Opfølgning på skole- og praktikopgaven når eleven starter på skoleperiode 3

Skoleperioden bruges til afsluttende prøver. Skole- og praktikopgaven evalueres ikke på skolen.